

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania B. sp. z o.o.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Poznaniu

z udziałem M. T.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24

lipca 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 11 maja 2022 r., sygn. akt III AUa 772/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, wyrokiem z dnia 11 maja 2022 r., oddalił apelację B. Sp. z o.o. z siedzibą w W. (poprzednio H. Sp. z o.o.) od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 28 lutego 2020 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, [...] Oddział w Poznaniu z dnia 30 sierpnia 2018 r., stwierdzającej, że M. T. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek H. Sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 stycznia 2016 r., a podstawy wymiaru jego składek na te ubezpieczenia oraz na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od stycznia 2016 r. do lipca 2018 r., stanowią kwoty wskazane w sentencji decyzji.

W sprawie ustalono, że ubezpieczony jest emerytem. Odwołująca się zawarła z nim umowę zlecenia, na podstawie której zgłosiła go od 2 maja 2015 r.

jedynie do ubezpieczenia zdrowotnego. Od 1 stycznia 2016 r. do 31 lipca 2017 r. i dalej od 1 sierpnia 2018 r. ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w niepełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem niższym niż minimalne. Z tego tytułu ubezpieczony w podanym okresie był zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, istota sporu koncentrowała się wokół wykładni art. 9 ust. 4a w związku z art. 9 ust. 2c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230, dalej jako ustawa systemowa), gdyż stan faktyczny był bezsporny. Odnosząc się do wątpliwości interpretacyjnych wykładni przepisu art. 9 ust. 2c i 4a ustawy systemowej, Sąd Apelacyjny przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2019 r. (II UK 548/17), a pogląd tam zaprezentowany uczynił integralną częścią swojego rozstrzygnięcia. Zgodnie z tym stanowiskiem zawarte w art. 9 ust. 4a ustawy systemowej zastrzeżenie „odsyłające” do ust. 2c tego przepisu powoduje, że zleceniobiorca, uprawniony do emerytury lub renty, pozostający równocześnie w stosunku pracy, nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia tylko wówczas, gdy wynagrodzenie uzyskiwane przez niego w ramach stosunku pracy osiągnie kwotę co najmniej równą kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej).

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik odwołującej się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o jej przyjęcie wskazał, że po pierwsze skarga jest oczywiście uzasadniona, a po drugie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem nie zdołano wykazać podstawy wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Poza powtórzeniem ustawowego terminu i wyrażeniem braku akceptacji dla rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego, ta część wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie identyfikuje kwalifikowanej postaci naruszenia prawa, polegającej na jej oczywistości, widocznej *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego.

W odniesieniu do drugiej, wskazanej przez skarżącą przesłanki, to jest nieuzasadnionej rozbieżności interpretacyjnej, to rzeczą skarżącego jest wykazanie, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, że

sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć. Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia - mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów.

Zgodnie z prezentowanym przez Sąd Najwyższy stanowiskiem, co do zasady każda osoba, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej, to znaczy zleceniobiorca, podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym niezależnie od tego, czy jest uprawniona do emerytury i renty (z wyjątkiem osób wymienionych w art. 6 ust. 4). Zwolnienie zleceniobiorcy z tego obowiązku wynika natomiast z faktu równoczesnego pozostawania w stosunku pracy, który z mocy art. 9 ust. 1 wyprzedza inne tytuły podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, co dotyczy również emerytów i rencistów (por. art. 9 ust. 4 w związku z art. 9 ust. 4a tej ustawy). Dlatego właśnie emeryci i renciści, tak jak pozostali zleceniobiorcy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umów zlecenia, „jeżeli równocześnie nie pozostają w stosunku pracy”. Zawarte w art. 9 ust. 4a zastrzeżenie „odsyłające” do art. 9 ust. 2c, przy uwzględnieniu gramatycznych reguł wykładni, należy rozumieć w ten sposób, że sytuacja prawna zleceniobiorcy uprawnionego do emerytury lub renty, będącego równocześnie pracownikiem, jest regulowana treścią pierwszego z wymienionych przepisów (nie podlega on obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia, a podlega im jedynie z tytułu stosunku pracy), ale tylko wtedy, gdy nie będzie wypełniała hipotezy normy ust. 2a. Wspomniane zastrzeżenie oznacza bowiem, że sytuacja prawna omawianej osoby w pierwszej kolejności powinna być oceniana przez pryzmat regulacji art. 9 ust. 2c ustawy systemowej i dopiero wówczas, gdy hipoteza normy prawnej zawartej w tym przepisie nie zostanie wypełniona, sytuacja ta będzie uregulowana wprost normą wynikającą z art. 9 ust. 4a, która *a contrario* formułuje zasadę, zgodnie z którą zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający w stosunku pracy nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Innymi słowy, ocena sytuacji prawnej zleceniobiorcy uprawnionego do emerytury lub renty, pozostającego w stosunku pracy, dokonywana z uwzględnieniem regulacji art. 9 ust. 2c ustawy systemowej powinna „wyprzedzać” ocenę dokonywaną wyłącznie na podstawie art. 9 ust. 4a. W praktyce z możliwością zastosowania zasady, w myśl której zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający w stosunku pracy nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia, będziemy mieli zatem do czynienia wtedy, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z

tytułu pozostawania w stosunku pracy osiągnie kwotę określoną w art. 18 ust. 4 pkt 5a (to znaczy kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę), na co jednoznacznie wskazuje brzmienie zdania drugiego art. 9 ust. 2c *in fine*, które nie określa przecież wymienionych tam „innych tytułów”, a zatem obejmuje także osoby pozostające w stosunku pracy. Natomiast, gdy podstawa wymiaru składek z tytułu pozostawania w stosunku pracy będzie niższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający w stosunku pracy będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym również z tytułu wykonywania umowy zlecenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2021 r., II USKP 37/21, LEX nr 3252364).

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

AGM

[ł.n]